

Вивчення української мови як іноземної є неоднаково легким для представників різних національностей. Зрозуміло, що чим більше рідна мова має спільного з мовою, яку ви вивчаєте, тим легше запам'ятовувати нові слова. Найлегше вивчати мову, фонетику, граматику, письмо та слова тієї мови, яка найбільш подібна до вашої рідної мови. Українська мова не є ізольованою. Вона має багато запозичень із різних мов світу, зокрема й з арабської. Вивчення запозичень в українській мові полегшує запам'ятовування нових слів іноземними студентами, які вивчають українську мову.

Література:

1. Данилюк Н. М. До питання дослідження орієнтальної лексики в українській мові / Н. М. Данилюк // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского // Серия «Филология. Социальные коммуникации». – Польша, Торунь: Унів. Миколая Коперника, 2013. – Том 26 (65). № 1 – С. 200–208.
2. Іванишин В. Мова й нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич: «Відродження», 1994. – 218 с.
3. Моллаахмади Амирреза. Основные тематические группы персидских лексических заимствований в русском и украинском языках / Моллаахмади Амирреза // *Studia Linguistica*. – Вип. 5. – 2001. – С. 415–420.
4. Федина В. С. Арабські лексичні запозичення в українській мові / В. С. Федина // Вісник: Проблеми української термінології. – Львів: Нац. ун. «Львівська політехніка», 2002. – № 453. – С. 201–213.
5. Чередниченко О. І. Мовні контакти в сучасному світі / О. І. Чередниченко // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка: Іноземна філологія. – К.: Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2006. – Вип. 40. – С. 4 – 6.

Китайські ієрогліфи як відображення китайської та світової культури

Ван Шуай (Китай)

Науковий керівник – доц., к.п.н. Л.С. Безкоровайна

ХНАДУ

Китайські ієрогліфи – це справжній скарб китайської та світової культури, що вражає своїм багатством і таємничістю. До структури багатьох традиційних китайських ієрогліфів вкладено глибокий сенс, різні перекази й легенди, що передають глибину, мудрість і добродієність древніх китайців, створивших це диво для наступних поколінь.

Ієрогліфи – це письмові знаки, які характеризуються своєю графічною формою та асоціюються зі словами, для запису яких вони й були створені. До

сих пір не відомо точно, коли саме виникли китайські ієрогліфи. Є відомості, які свідчать, що це сталося за часів династії Інь (1401 – 1122 рр. до н.е.), але існує й легенда про те, що китайські ієрогліфи винайшов історіограф небесного імператора Хунді на ім'я Цан Цзе чотири тисячі років тому. Відомий учений і каліграф 7-го століття нашої ери Юй Шинань так сказав про винахід Цан Цзе: «Он создал шесть видов иероглифических черт, взял за образец очертания гор и потоков, рек и морей, следы драконов и змей, птиц и зверей». Відомий письменник і художник Цзан Яньюань пояснив, як слід розуміти цей факт: «Небо не могло больше удерживать свои секреты от людей. Люди, научившись письменности, уже могли распознавать небесные тайны. Это схоже со счастливым актом провидения». Легенда також свідчить, що завдяки китайським ієрогліфам люди отримали можливість пізнавати принципи й основні закони світобудови, тому злі духи більше не могли так легко обманювати людей.

Найдавніші ієрогліфи писали на черепахових панцирах і кістках бика. Їх називали «цзягுவень», що в дослівному перекладі означає «текст на панцирі та кістках». Потім, після появи технологій плавлення бронзи, китайські ієрогліфи стали писати на бронзовому посуді. Вони називалися «цзиньвень», що означає «текст на бронзі». У процесі розвитку ієрогліфічного письма почали з'являтися різні види каліграфії. Згодом каліграфія перетворилася у певний вид мистецтва зі своїми суворими правилами. Наприклад, кожен ієрогліф повинен чітко вписуватися у квадрат заданого розміру, лінії ієрогліфа потрібно писати чітко зверху вниз і зліва направо, причому спочатку пишуться горизонтальні лінії, а потім вертикальні і т.д. У Китаї і донині вважається, що каліграфія відображає риси і характер людини. У стародавні часи, влаштовуючись на роботу, необхідно було надати не резюме, як зараз, а зразки своєї каліграфії, за якими роботодавець і вирішував, брати цю людину чи ні.

У процесі вивчення ієрогліфічної писемності у людини розвивається образне сприйняття і зорова пам'ять. Вивчення написання китайських

ієрогліфів розвиває художні здібності, вивчення тонів китайської мови розвиває музичний слух. Тобто китайська писемність сприяє гармонійному розвитку людини, не тільки збагачуючи її знання, а й розвиваючи у ній здібності до мистецтва.

Основу ієрогліфічної писемності становлять найпростіші зображувальні та вказівні знаки. Ці знаки спочатку представляли собою примітивні малюнки. Наприклад, рот зображувався півколом, опуклістю донизу, з поперечною лінією зверху; таке походження ієрогліфа «коу» – «рот». Дуга опуклістю догори і крапки під нею служили зображенням неба і крапель; така первісна форма ієрогліфа «юй» – «дощ». З плином часу малюнки схематизувались і зрештою набули сучасного вигляду.

У сучасній китайській писемності малюнкові знаки, піктограми, складають меншість. Набагато значніша чисельність так званих ідеограм. Наприклад, ієрогліф «лі» спочатку мав вигляд малюнка людини, що стоїть, розставивши ноги. До цього зображення додана горизонтальна лінія внизу; однак малюнок являв собою не людину як таку, а її пози, і означав «стояти». У складній ідеограмі умовне значення впливає зі співвідношення частин. Наприклад, ієрогліф «мін» у первісній формі зображував споруду – святилище або житло правителя (верхня частина ієрогліфа з рискою під нею – зображення даху), перед нею – фігуру людини навколішках і зліва від неї – рот; все це зображувало шанобливе вислуховування заповідей, звідси значення ієрогліфа – «наказ». Як бачимо з цього прикладу, значення давньої ідеограми, як правило, зрозуміло у світлі тих культурно-історичних умов, у яких вона створювалася.

Ідеограми продовжували складатися з готових графічних елементів, що поступово втрачали зображувальні риси і повністю набували умовного значення. Таким є походження більшості китайських ієрогліфів, сенс яких у їхньому нинішньому вигляді пов'язаний зі значенням елементів, що входять до них. Так, наприклад, ієрогліф «фа», який складається з елементів «жень» –

«людина» і ге – «спис», і значить тепер «рубати», а спочатку – «ударяти списом (ворога)».

Символіка ієрогліфів передає те, як китайці сприймають, усвідомлюють і структурують навколишній світ. Наприклад, аналізуючи написання ієрогліфа «фу» – «щастя», легко уявити собі, що вкладали стародавні китайці в це поняття. Цей ієрогліф складається з двох частин – лівої і правої. Ліва частина символізує і зображує вівтар. А права частина в свою чергу складається з трьох компонентів, що зображують дах, рот і рисове поле. Дах символізує будинок; рот – людину, яка живе у будинку і споживає їжу; оброблене поле – джерело прожитку. Зображений зліва на повну висоту ієрогліфа вівтар символізує спілкування з богом.

Таким чином, під щастям стародавні китайці розуміли в першу чергу заступництво Неба та Богів. Тобто коли людина живе, дотримуючись моральних принципів, встановлених Небом, і шанує Богів, він отримує все, що необхідно для життя – житло і прожиток. Це і є щастя.

Походження багатьох китайських ієрогліфів дослідники співвідносять з стародавніми легендами і переказами. Як зразок розглянемо легенду, пов'язану з китайським ієрогліфом «жень», який означає «терпіння».

Цей ієрогліф складається з двох частин: ніж і серце. Це значення допускає таку інтерпретацію: коли ніж встромлений у серце, і серце при цьому залишається непохитним, це і є «жень» – терпіння. Таким чином, можна зробити висновок, що цей ієрогліф образно передає стан, коли, зіткнувшись з труднощами, що подразнюють душу і пронизують серце, людина може стримати себе і не дозволити своїм почуттям взяти гору над своїм розумом. З цим ієрогліфом пов'язана китайська легенда, яка розповідає про великого китайського полководця Гуань Юя та про його велику твердість духу і терпіння.

Одного разу Гуань Юй був поранений у руку отруєною стрілою. Щоб отрута не поширилася, необхідно було терміново прочистити рану. Лікар

запропонував пораненому полководцю прив'язати руку до стовпа, щоб зробити цю болючу операцію. Але Гуань Юй відмовився. Він простягнув лікареві поранену руку, а сам в цей час продовжував, сидячи в наметі, грати в шахи з іншим воїном. Лікар взяв ножа, розрізав руку і почав чистити рану. Хоробрі воїни, які стояли поруч з пораненим, зблідли і закрили обличчя руками, а терплячий, немов камінь, Гуань Юй в цей час грав у шахи, розмовляв, сміявся і ніяк не видавав своїх страждань. Лікар закінчив операцію, зашив рану і сказав: «Все своє життя я лікую людей, але ніколи ще не зустрічав такої твердості духу!»

Китайська мудрість говорить, що справжній воїн – це той, хто може перемогти, перш за все, самого себе і, проявляючи терпіння, тримати під контролем свої почуття і пристрасті.

У значенні китайських ієрогліфів закладена стара філософія китайців. Так, наприклад, один із найпростіших китайських ієрогліфів «і» – «єдність» – зображується дуже просто – однією горизонтальною лінією. В даний час цей ієрогліф служить і для позначення цифри «один», тобто «одиниці», але спочатку він означав «єдність», «єднання», «злиття». Стародавні китайці вважали, що до утворення Всесвіту був хаос. Потім з'явилися Інь і Янь. У результаті їх взаємодії виникли Небо, Земля і всі явища та істоти. Цей ієрогліф «і» означає єдність або злиття. Але одночасно й поділ простору, а також пропочаток форми. Від цього ієрогліфа утворилися інші ієрогліфи, наприклад, ті, які вказують напрямом. Якщо до цього ієрогліфа додати дві риски зверху, то вийде ієрогліф «шан» – «верхній», «вгору». А якщо додати дві риси знизу, то вийде ієрогліф «ся», що означає «нижній», «вниз». Таким чином, простір над «і» – це янь, Небо або світ богів, а простір під «і» – це «інь», Земля або світ людей.

Цікава також спроба простежити вплив китайських ієрогліфів на інші мови, наприклад, на українську. Лінгвісти не підтверджують, але й не спростовують, наприклад, що звучання і зображення української літери Ш

пов'язане з китайським ієрогліфом «шань», що означає «гора». У написанні цього ієрогліфа абсолютно очевидно проглядається зображення гори з трьома вершинами.

Китайська ієрогліфіка – один з найдавніших видів писемності на Землі. Виникнення і використання китайських ієрогліфів не тільки сприяло розвитку китайської культури, а й вплинуло на розвиток всієї світової цивілізації.

Знайомство з китайською писемністю, з ієрогліфами, тісно пов'язаними з історією, культурою і філософією китайського народу, допомагає нам усвідомити єдність світу, всього людства, робить нас культурно і емоційно багатшими. Насамкінець, осягнення культури іншого народу сприяє моральному вдосконаленню, зміцненню зв'язків між людьми.

Література:

1. Шуян Су. Загадочный Китай. Путешествие по Стране огненного дракона. – Харьков, Белгород, 2007. – 247 с.